

Jiráskův HRONOV

CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ

Rusky,

Vítání je činnost příjemná tím spíše, když se jedná o milé a vzácné hosty. A těmi účastníci zahraničních delegací jsou. Vždyť z nás všech vážili cestu nejdelší, aby mohli být při tom. Během pátku dorazili do Prahy a v sobotu pak nej-

německy,

dříve do Náchoda, kde bydlí v hotelu Beránek a odpoledne do Hronova, kde byli přítomni slavnostnímu zahájení 44. JH.

Letos se Hronova účastní za Bulharsko - Donka Tarvanova, Sofie, redaktorka divadelní rubriky časopisu Chudožestvena

francouzsky,

samodejnost i narodno tvorčestvo; za Maďarsko - Robert

CESTA za prameňmi

Včera v dopoludňajších hodinách odznela v zaplnenej sále ZK Máj prednáška dr. Vlada Štefku Slovenské divadelníctvo na protifašistickom fronte. Najväčšiu časť tejto zaujímavej a na historické fakty mimoriadne bohatej štúdie tvorila rekonštrukcia vzniku a pôsobenia Frontového divadla na povstaleckom území. Kedže sa dr. Štefko zaoberá touto témou už dlhší časť a jeho práca je najkoplexnejším zhrnutím poznatkov o jednej z najsvetlejších kapitol novodobej slovenskej divadelnej histórie, požiadali sme ho po odznení prednášky, aby nám odpovedal na otázku, ako robil výskum a ako zbieral podkladový materiál pre vypracovanie svojej historickej štúdie:

V čase SNP som nebol ešte ani školopovinný a tak základným zdrojom mojej práce na tejto téme bol predovšetkým vrelý vzťah k dejom SNP a potom už iba dobová tlač, archívy, pamätníci. V slovenskej žurnalistike o divadle a SNP sa frekventovalo veľa legiend a poloprávď a tak bolo naozaj zaujímavé dôkladným historiografickým výskumom preniknúť k podstate faktov a súvislostí. Celý výskum mi trval asi tri roky — začal som počas môjho pôsobenia v TV, kde som o Frontovom divadle nakrútil film. Nebola to práca ľahká, pretože dostupného materiálu bolo veľmi málo. Ťažko bolo aj objaviť všetkých žijúcich členov FD. Okrem A. Vandlíka, F. Zvaríka, A. Cvekovej, ktorí pracujú v divadlách, ostatní boli veľkou neznámou, pretože od oslobodenia sa (pokračovanie na str. 2)

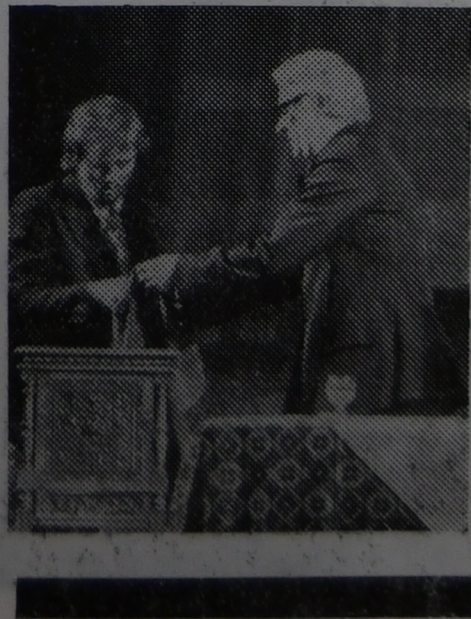
Nejsme sami

Jiráskův Hronov není jediným ochotnickým festivalem s mezinárodní účastí. Od našeho provensálského zpravodaje se dozvídáme, že paralelně se 44. JH probíhá v jihofrancouzském Avignonu pod blankytem neméně blankytným, než je letošní Jiráskův, Festival International du Théâtre. Avignonští soudruzi jsou o JH podrobně informováni, se zájmem sledují náš program a všechny nás pozdravují. Vive le théâtre!

(MAT)

Upozorňujeme návštěvníky středního představení divadla Kalambúr, že se bude hrát pouze na jevišti divadla s maximální kapacitou 300 diváků. Pořadatelé 44. JH musí rozdělit prodané lístky na večerní představení mezi 16.30 hodin a 20 hodin. Informaci o rozdělení lístků zveřejníme zítra.

5'74

Dévényi, vedoucí lektor a redaktor při listu Ústavu pro výchovu a propagandu (NI); za Rumunsko - Misu Slăculescu, Caracal, ředitel Městského kulturního domu; za Belgii - Alberto De Frenne, president

anglicky,

Středoevropské sekce AITA/IATA, president Národního střediska Belgie AITA a vedoucí divadelního souboru De Melomanen, Gent (z Belgie očekáváme ve středu ještě příjezd celého souboru); za Itálii - Enrico Lambiase, pracovník Střediska pro kulturu a výchovu, divadelní sekce Tore del Greco; Diomede Cappeloni,

polsky,

vedoucí divadelního souboru TEMA, Macerata a Piergiorgio Pietroni, režisér divadelního souboru TEMA (tento soubor na JH již hrál v r. 1971) a USA zde zastupuje Art Cole a Ruth Cole, ředitel Midland Community Theatre, čestný sekretář AITA. Počet není úplný, ještě přijedou delegáti z NDR a Polska.

slovensky

Program na JH mají bohatý. Kromě návštěvy divadelních představení si prohlédnou Jaroměř, Nové Město nad Metují, Broumov a podniknou celodenní výlet do Adršpašských skal. Poznají také malebné okolí Jiráskova kraje. Po JH odjíždějí do Prahy, kde se bude konat seminář mezinárodní organizace amatérských divadel AITA. (pondělí 12. 8. — středa 14. 8. 1974).

a také česky

Hosté jsou v dobrých rukou. Za přípravný výbor se o ně stará s. Rudolf Kameník, předseda KVOS pracovníků umění, kultury a společenských organizací Východočeského kraje a s. Dáša Dvořáková, pracovnice ÚKVČ, Praha.

nikto o ich osudy nestaral. Ad ilustrandum: O K. Možim mi povedali, že umrel. Už som aj rezignoval, keď A. Vandlík idúci odo mňa z redakcie sa s ním stretol v kaviarni. Pátranie o E. Peterym zostávalo až do posledných chvíľ bezvýsledné. Až posledná nádej, oznam v televíznych novinách a prosba, aby sa prihlásil bola úspešná. Pod lampou býva tma — obaja ťažko hľadani žili v Bratislave.

CESTA za prameňmi

No čo stačilo pre potreby dokumentárneho filmu, nemohlo stačiť pre potreby štúdie. A tak začala ďalšia etapa výskumu. Ďalšie desiatky a stovky hodín v archívoch, v rozhovoroch s pamätníkmi. Najmä fotografický materiál sa zháňal ťažko — mnohí aktéri umreli, bolo treba sledovať pohyby rodinných archívov, každý fakt získaný výpoveďou pamätníka niekoľkonásobne overovať, dávať do relácii historických a pod. Navyše v spomienkových črtách, ktoré napísali od vojny aj priami účastníci FD sa vyskytovali faktografické nepresnosti. Ale stále ma neopúšťal obdiv k tým, ktorí v neobyčajne ťažkých časoch vedeli a vládali zdvihnúť faklu umeleckého i spoločenského pokroku. A tak moja štúdia je skromným príspevkom k 30. výročiu SNP a osobne tým, ktorí sa na tomto formovaní slovenského divadelníctva tak obetavo podieľali. Čosi ako vďaka za to, čo urobili.

Snímek z inscenace hry A. Vampilova Starší syn

Střední samočinný počítač BRAIN 200 shlédl prostřednictvím svých čidel první hrnovská představení.

O předvečerní Vojnarce vydal zprávu:

BEGIN / 78- 13A&-78996(65. END

Pokusme se interpretovat tento výrok pro všechny čtenáře, kteří Brejnkově vyjádření příliš nerozuměli. Brejnek naznačuje, že představení začalo a zase skončilo. Mezi tím se nestalo nic vážného. Antonín se nezastřelil doopravdy, což Brejnek zjistil tak, že v 5. a dalších dějstvích (čímž myslel určitě závěrečnou děkovačku) byl opět živý. Brejnek představení vytýká, že to, co se ve třetím dějství pilo, a o čem všichni říkali, že je to pivo, nebylo pivo ale vzduch.

První soutěžní představení Ženského zákona Brejnek zhodnotil:

BEGIN / 424! + XYZ " 3425) 76-5, INTERRUPT

Znamená to, že představení sice začalo, ale v průběhu (o přetácvce) kdosi Brejnika vypnul a on představení nedosledoval. Jeho svědectví se týká pouze prvních dvou dějství. Brejnek konstatuje, že kostýmy byly dobře ušity, z kvalitního materiálu, bohatě zdobené národními ornamenty. Dále odhalil, že Anička ve skutečnosti nemiluje Mišku ale Štefku, protože umí číst. Kořalka, která se v tomto představení pila, byla ve skutečnosti voda.

Své dosavadní dojmy shrnul Brejnek slovy:

RESISERI, KDYZ NESETRITE NA VYPRAVE A KOSTYMECH, NESETRITE ANI NA REKVIZITACH. PIT VZDUCH A VODU MISTO PIVA A KORALKY ZAVANI SYMBOLISMEM A NENI TO ZADNY REALISMUS. PRI PREDSTAVENI OCHOTNICKEHO SPOLKU MARYSA SE VZDY PIJE TO, CO PREDEPSAL AUTOR. MUK

LITA k 30. výročí SNP

Slovenská literárna agentúra v Bratislave, ktorá v jeseni 1974 oslaví svoje 25. výročie založenia, rozmnožila k 30. výročiu SNP 6 nových divadelných hier súčasných slovenských dramatikov pre potreby profesionálnych ako i ochotníckych divadelných súborov. Sú to tieto tituly: Ján Kákoš — **Dom pre najmladšieho syna**, Ján Solovič — **Meridián**, Osvald Zahradník — **Prekroč svoj tieň**, Ján Korenko — **Jesenné ráno**, Ivan Bukovčan — **Sneh nad limbou**, Ernest Štric — **Všetci sa nevracajú**. Okrem divadelných hier pre dôstojné oslávenie tohto vzácného jubilea LITA rozmnožila zborník poézie a prózy pod názvom **Chlieb každodenný partizánský**, ktorý zostavil Ján Donoval, pásmo protivojnovéj poézie a poézie s motívmi SNP **Mať takú možnosť** zostavil Braňo Hochel, Martin Jančuška zostavil zborník poézie a prózy pod názvom **Vysoko v horách**, Hana Košťalová pripravila zborník poézie a prózy pod názvom **Spoza Tatry vychodí zora červená**. K 30. výročiu oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou Slovenská literárna agentúra s predstihom vydala zborník poézie a prózy pod názvom **Kytica vďaky**, ktorý zostavil dr. Ondrej Sliacky. Súčasne LITA zadala zmluvy na napísanie pôvodných dramatických diel k tomuto výročiu popredným slovenským dramatikom. Zároveň mi dovoľte z poverenia riaditeľstva našej agentúry srdečne pozdraviť 44. Jiráskov Hronov, ktorému prajem úspešný priebeh a veľa hodnotných inscenácií. MŽ

Koletova hornická dechová hudba ZK ROH Dolu Zdeněk Nejedlý ve Rtyni v Podkrkonoší je pravidelným hostem mimodivadelních programů Jiráskova Hronova. Několikrát jej již také slavnostně zahajovala.

Letos se návštěvníkům představí v samostatném programu dnes v neděli 4. srpna ve 20 hodin na pódiu v Jiráskových sadech. Vedle skladeb z oblasti populární hudby zařadil orchestr do svého programu několik drobnějších děl Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Oskara Nedbala, jimiž Rtyňští vzpomenou letošních významných jubileí těchto našich mistrů a Roku české hudby. Ve druhé části koncertu se ke Koletově dechové hudbě připojí hudebníci polkovického orchestru a obě tělesa zahrají společně skladby Jaroslava Andrejse, Rudolfa Myšky, Adama Pjontka, Karla Vacka a Fran-

Ústřední porota hodnotí JÁN SOLOVIČ MERIDIÁN

Hra současného slovenského autora konfrontuje čisté morální principy strojvedoucího Tomáše Benedika s řadou maloměstských přežitků současníků. Jejím smyslem je útok proti dvojlovnosti občanského a soukromého životního postoje mnohého z nás, jejím cílem je apel na diváka: jedné vždy tak, aby tvoje jednání bylo ve shodě s mravním ideálem komunistického člověka!

Inscenace souboru Hviezdoslav ze Spišské Nové Vsi povyšuje všední situace hry do dramatického tvaru pravdivostí většiny charakterů a většinou velmi úspěšným režisérovým úsilím (hostující Beňo Michalský), aby divák nikde ze hry necítil vykonstruovanost, nelogičnost, předstírání. Představení má svůj tvar, architektoniku, temporytmus (s výjimkou zvláště druhého obrazu, kde není využito atmosférických kontrastů a kde v chaotickém tempu zanikají některé uzlové body). Tomáš Benedik L. Roštára není žádný papírový hrdina, se svatozáří, ale opravdový člověk, přesvědčivý v konfliktu s příslušníky vlastní rodiny i — což je cennější — v sdělení vnitřní konfliktnosti postavy. Za vynikající pokládám výkon E. Šefčovičové v roli jeho manželky — to byl opravdu typ pracující ženy a mámy dneška, s řadou dojmavých míst, suverénně technicky zvládnutý, s příkladně diferencovanými vztahy k ostatním postavám. I když není celý herecký kolektiv pochopitelně vyrovnaný (např. P. König zoufale bojuje s překážkami svého hereckého typu pro postavu Mikiho a I. Šefčovič se spokojuje s dosti povrchní „intrikánskou“ podobou lékaře), je přesto na relativně velmi vysoké úrovni, dialog má plynulost a samozřejmost a celek představení jistotu zkušených a výborně vedených amatérských tvůrců.

Nejzávažnější výtka poroty této celkově vynikající inscenaci je špatná úroveň jevištní řeči. Neprofesionální dikční stránka narušila dokonce někdy komunikaci s divákem, který jinak při odpoledním i večerním představení byl neobyčejně spokojen, někdy i nadšen.

Býváme, že i na Hronovech, zpravidla svědky zjevu, kdy ochotníci jen opakuji po profesionálech, přebírají s jejich repertoárem i řadu jejich inscenačních zkušeností. Spiškonovoveská inscenace byla prvním provedením této dnes na profesionálních scénách hojně frekventované hry! Nebyla ovlivňována, nýbrž sama ovlivňovala! Nerad užívám vykřičníků, ale tohle si zaslouží i ten třetí závěrečný, protože hronovský úspěch téhož souboru a režiséra se Zahradníkovým Sólém pro bicí (hodiny), který je ještě v živé paměti, byl v této rovině úspěšně reprizován!

JIRÍ BENEŠ

A todos los invitados de JH que quieren saber donde L. L. halló tantos hongos contestamos que en el bosque de Hronov. Ladislao el Plazo dijo que no era posible coger todos y que quedaban muchos para los otros.

duďu

Protože na redakční stůl dopadlo několik (hodně) dotazů po existenci ochotnického spolku „Maryša“, redakce odpovídá, že spolek opravdu existuje a hraje. V celostátní československé premiéře uvedl Ostrovského hru Sněhurka, kterou recenzent a kritik, číslicový počítač BRAIN 200 vyhodnocoval na prvním místě úspěšnosti roku. Členové souboru jsou i na JH a rádi se s každým rozdělují o své dojmy z hereckého života. Měli i delší rozhovor s doc. DAMU Janem Císařem, který projevil velký zájem o toto začínající mladé divadlo a rozhodl se je navštívit. Soubor je i činný literárně a první Almanach „Metrák“ věnoval pražské podzemní dráze.

Já mám ráda metro, aby mě nesmetlo, abych v něm jezdila a nemarodila.

(sedmiletá Michalka Vondráčková)

váš duďu

Litomyšl žije letos rokem české hudby. Město, které dalo dílem Bedřicha Smetany a Zdenka Nejedlého základ k pojmu české národní kultury. Přinášíme snímek s. prof. Zd. Nejedlého z návštěvy na první Smetanově Litomyšli. Snímek je z archivních fondů okresního muzea v Litomyšli.

DATASERVIS

S velikým zájmem se setkalo koncertní vystoupení dechového orchestru z Polkovic z PLR, stejně jako pochod městem za zvuku zvukové hudby, která přinesla návštěvníkům Jiráskova Hronova mnoho příjemných zážitků, ve včerejším parném dni.

Dnes v 16.30 hodin začíná v Jiráskově divadle představení hry Alexandra Vampilova Starší syn, které bude Divadelní soubor J. Chalupky Domu kultury Brezno reprizovat večer ve 20 hodin.

Na zítřek, 6. srpna je připraveno představení hry Jonáše Záborského Najdúch, nastudované Divadelním souborem J. Chalupky z Brezna. Večerní představení začíná jako obvykle ve 20 hodin.

Velmi bohatý program nabízí dnešní i zítřejší mimodivadelní pořady, připravované na pódiu v sadech Mistra Aloise Jiráska. Dnes v 17.30 hodin bude zahájeno vystoupení dechového orchestru ZK Mír z Jaroměře, ve 20 hodin začíná v Jiráskových sadech Večer amatérských filmů filmových kroužků SZK Nové Město nad Metují a OKS v Náchodě.

Zítra, 6. srpna, proběhne od 17.30 hodin v Jiráskových sadech Módní přehlídka 1974, kterou připravil kolektiv náchodského Tepnaklubu. Na dvacátou hodinu je připraveno koncertní vystoupení velkého tanečního souboru ZK B. Němcové v České Skalici.

Hronovská Slávie bude po oba dny tradičně patřit ochotnickým setkáním, diskusím o shlédnutých představeních a podobně. Prostor Slávie bude připraven i v těchto dnech od 21 hodin.

Srpnová vedra, poněkud dušná, vyhnala většinu návštěvníků Jiráskova Hronova na plovárnou, ostatní trávili čas před představením společenskými hrami a diskusemi o divadle, jak bylo patrné i ve veřejných místnostech.

Návštěvníci přehlídky si jistě povšimli velké péče, která byla ze strany obchodních organizací věnována výzdobě výkladních skříní, které kromě dobré a nápadné propagace ochotnického festivalu, přitahují i oči kupujících. Podobně bychom mohli hovořit i o službách. Tradičně se osvědčila kavárna nad mléčnou jídelnou, kde lze dostat kávu, zákusky i občerstvující vychlazené nápoje. Hronovská Stovka vychází vstříc snad každému přání zákazníků. Hosté přicházející do restaurace učňovské školy jsou rovněž neobyčejně spokojeni s kvalitou vyvářených jídel i rychlostí obsluhy.

APICIONADOS ESPAÑOLES

Španělští ochotníci (úvaha)

Myslím, že každý, kdo má možnost navštívit cizí zemi (v našem případě Španělskou) nezapomíná na oblast svého zájmu — ochotnické divadlo. Jak to dělají jinde, proč právě tak, co hrají a jak hrají, jaké mají překážky a jaké úspěchy a ještě na mnoho dalších otázek lze najít odpověď přímo na místě samém.

A tak v „zemi snů“, která dosud pro mnohé je „španělskou vesnicí“, jsem si neprohlížela jen katedrály, muzea, alcazary, neposlouchala pouze andaluské rytmy nebo se obdivovala temperamentu španělských „bailadores“ — tanečníků, ale věnovala jsem pozornost i vážnějším stránkám španělského kulturního života — španělským divadlům profesionálním a ochotnickým.

Profi-divadla mají komerční provoz, t. j. hrají hry především známých a osvědčených autorů, efektně vypravené, s perfektními hereckými výkony. Každou hru hrají tak dlouho, dokud má návštěvnost. Tato skutečnost je také rozhodujícím měřítkem úspěšnosti. Čím víc je divácké a čím déle se hraje, tím je úspěšnější neboť tím více přináší zisk podnikatelům. Tento fakt podstatně ovlivňuje repertoárovou skladbu divadel a celkovou koncepci a náplň.

Není však účelem tohoto zamyšlení zabývat se problémy komerčního divadla. Naše úvaha je o amatérském divadelním hnutí, které je zajímavější a může být pro nás inspirující.

Jeho největší klady? Poznala jsem, že ochotnické divadlo má svou dobrou tradici především na půdě akademické. Mezi studenty je nejvíce elánu, jiskry a nápadů. A hlavně — jsou plni nadějí, síly a chuti překonávat neúspěchy, bojovat s překážkami uměleckými, politickými a ekonomickými. Nebojí se skandálů nebo provokací, které logicky vznikají při uvádění některých her.

OPRAVA

Tlačiarenský škriatok zaúradoval a tak nám vo včerajšom spravodajcovi na str. 4. pri informácii o zložení poroty vypadlo celé meno jedného jej člena, ktoré malo znieť: dr. Anton Kret. Ospravedlňujeme sa.

JIRÁSKŮV HRONOV,

zpravodaj celostátní přehlídky amatérských divadelních souborů — č. 5. 1974. Redaktoři: Milan Polák, Petr Průša, Marie Kubrová, Milan Marek, Božena Kubrová. Za PV 44. JH A. Křešnička. Vydává Přípravný výbor 44. JH. Povoleno Vě KNV pod č. 1368. Vytiskly VČT 13 Hronov.

NON STOP

V neděli 4. srpna pokračoval program přehlídky koncertním vystoupením Dechového orchestru mědného dolu v Polkovicích v PLR, který se uskutečnil v rámci mimodivadelních pořadů přehlídky. V dopoledních hodinách byli v budově MěstNV přivítáni zahraniční hosté, kteří přijeli z Bulharska, Maďarska, Belgie, Itálie a USA. V průběhu 44. Jiráskova Hronova přijedou ještě delegáti z NDR a PLR.

V neděli přijel také zahraniční soubor, Divadlo Kalambur z Vratislavi v PLR, který ve středu 7. srpna uvede v Jiráskově divadle montáž textů z díla Pabla Nerudy, Zrazená země. Divadelní program přehlídky amatérského divadla pokračoval v sobotu 3. srpna inscenací hry Josefa Gregora Tajovského Ženský zákon v nastudování DS z Vítkovic a v neděli 4. srpna inscenací hry Jána Soloviče Meridián, kterou uvedl DS Hvězdoslav ze Spišské Nové Vsi.

(mm)

Řekl vše

O uměleckém přednesu lze těžko hovořit jen v souvislosti, kterou nenavazuje básnický text přímo. Řekneme-li, že projev dr. Petra Průši vázaný k textu s přeneseným názvem Metronom, byl ozvláštěn výrazovými nuancemi, které se staly výslednicí usilovného hledání (zejména v záměrných šumech uvozujících nádech a výdech), přinesla nejedno překvapení z hlediska chápání recitátora přenášejícího prostředím, atmosféru textu přímo do prostoru, v němž se přenáší základní myšlenka k divákovi. Ten rezonuje přikře a hledá stejně, jako bylo hledáno.

Pražáci do Staropadolské

Tuto středu 7. t. m. ve 14 hod. dojde podle mínění některých k historické události. V Padolské restauraci u nádraží se sejdou Pražáci — amatérští divadelníci a přátelé amatérského divadla, aby si pohovořili o aktuálních problémech a úkolech pražského amatérského divadla. Prý se tak stane poprvé v historii Jiráskových Hronovů. Tož tedy přijďte všichni, Pražáci. Srdečně vás zvou Výbor pražské organizace SČDO, Poradní výbor pro amatérské divadlo v Praze a Kulturní dům hl. m. Prahy.

- vn -